

OPENBAAR

TER BESLISSING

Aan

Minister

nota

Aanbieding definitieve Partiële Herziening en Reactienota
aan RFL

Datum

25 februari 2026

Onze referentie

IENW/BSK-2025/282016

Opgesteld door

DG Water en Bodem
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Zee

Beslistermijn

02-03-2026

Bijlagen

9

Aanleiding

Vaststelling van het Partieel Herziene Programma Noordzee 2022-2027 (PH) was voorzien voor een Ministerraad van eind 2025, maar bleek niet haalbaar. Vaststelling is nu urgent. Dit vereist behandeling in de RFL van 10 maart 2026 en vaststelling in de Ministerraad van 13 maart 2026, mede in het licht van afspraken ten aanzien van windenergie op zee (inclusief financiële afspraken) in het Coalitieakkoord. Dat biedt de noodzakelijke basis voor het vaststellen van de scope van het volgende Programma Noordzee, eveneens noodzakelijk in het eerste kwartaal van 2026.

Geadviseerd besluit

Akkoord op de aanbieding voor behandeling in de RFL (en vaststelling in MR) van:

- De Kamerbrief "Partieel Herziene Programma Noordzee 2022-2027" (hier als bijlage 05);
- Partieel Herziene Programma Noordzee 2022-2027 (bijlage 3);
- Partieel Herziene Programma van Maatregelen (MS3, bijlage bij de PH, hier bijlage 4)
- De Reactienota bij de zienswijzen op het ontwerp van de PH inclusief de internationale zienswijzenbeantwoording (bijlage 5).
- Aanvullingen op het planMER (bijlagen 6a en 6b).

➔ De urgentie wordt nader toegelicht in Bijlage 1 (Oplegger). Bijlage 2 bevat gedetailleerde informatie over de budgettaire tabel als achtergrond.

Kernpunten

- Het Programma Noordzee, en daarmee ook deze PH, wordt onder uw coördinerende verantwoordelijkheid opgesteld en door u, mede namens M KGG, M VRO, M LVVN, en de stas LVVN aan de Kamer gestuurd.
- De PH wijst ruimte aan voor 21 GW aan windenergiegebieden extra, waarmee de ambitie van het Kabinet, zoals verwoord in het coalitieakkoord en gedekt in de budgettaire tabel daarbij, om 40 GW aan windenergie te realiseren op de Noordzee binnen handbereik blijft.
- Daarbij is gekeken naar ruimte voor de visserij en naar een zorgvuldige balans met ander gebruik. Hierdoor is 21 GW het maximaal haalbare aan ruimte die met deze PH kan worden aangewezen.
- De ontwerp PH werd vastgesteld in de MR van 18 april 2025 op voorwaarde dat de hiermee gemoeide gevolgkosten zouden zijn gedekt voor definitieve

vaststelling. Het vorige kabinet stelde de middelen echter niet beschikbaar. KGG zegde toe de gevolgbkosten voor gebied Doordewind te dekken, maar middelen voor gebied 6/7 waren niet beschikbaar.

- De kostenraming voor de ontbrekende middelen is vervolgens ingebracht in het formatieproces en is volledig opgenomen in budgettaire tabel bij het coalitieakkoord. Zie bijlage 1 en 2.
 - De aanwijzing van windenergiegebieden met de definitieve vaststelling van het Partieel Herziene Programma Noordzee 2022-2027 leidt op zichzelf niet tot kosten (het betreft een ruimtelijke reservering voor windenergie), maar om tot realisatie over te kunnen gaan zijn deze middelen noodzakelijk.
 - Met de beschikbare middelen in het coalitieakkoord voor de integrale Noordzee investeringsopgave is ook dekking voor de inpassingskosten om tot 40 GW te komen. Dankzij deze reservering in het coalitieakkoord kan gebied 6/7 in het Partieel Herziene Programma Noordzee worden aangewezen. Dit wordt ook gemeld in de bijgevoegde Kamerbrief.
-
- De ontwerp Partiële Herziening heeft samen met het planMER en de Passende Beoordeling vanaf 13 mei 2025 6 weken ter inzage gelegen.
 - De zienswijzen die naar aanleiding van de terinzagelegging en de internationale consultatie zijn verkregen worden in de bijgevoegde Reactienota (bijlage 5) voorzien van een reactie.
 - Daarnaast zijn enkele ambtshalve wijzigingen opgenomen. Alle in de Reactienota vermelde wijzigingen zijn verwerkt in het definitieve Partieel Herziene Programma Noordzee.
 - Dit betreft alle kleine wijzigingen die niet van invloed zijn op de aanwijzing van de windenergiegebieden.
-
- De Commissie m.e.r. vroeg in een voorlopig toetsingsadvies om aanvullende informatie over zandwinning en scheepvaartveiligheid. Na aanbieden van deze informatie heeft de Commissie haar definitief toetsingsadvies op 6 november 2025 gepubliceerd. De Commissie oordeelt daarin dat alle noodzakelijke informatie om een besluit te kunnen nemen nu voorhanden is. De Commissie benadrukt daarbij om bij de besluitvorming rekening te houden met de aanvullende informatie over de effecten van zandwinning op het ecosysteem.
 - De uitbreiding van de reserveringszone in de PH is desondanks een verantwoord besluit, omdat het om een ruimtelijke reservering gaat en er pas in vervolgetrajecten in wordt gegaan op de wijze van zandwinning en zandhoeveelheden. De aanbevelingen van de Commissie ten aanzien van vervolgetrajecten (zoals bij het projectMER voor zandwinning van RWS en bij de toetsing van het volgende Programma Noordzee) zullen daarin worden meegenomen.
 - De Reactienota gaat in meer detail op de specifieke aanbevelingen van de Commissie en hoe het Rijk daarmee omgaat. De Kamerbrief gaat hier kort op in onder punt 7.

Krachtenveld

- RWS heeft een uitvoerbaarheidstoets gedaan van het ontwerp. Enkele formuleringen in de PH zijn op basis van de reactie van RWS met ambtshalve wijzigingen aangepast.
- Alle stukken zijn vastgesteld in een schriftelijke ambtelijke ronde (IDON), behalve de reactie op het advies van de Cie m.e.r. Het concept definitief toetsingsadvies van de Commissie is besproken in het IDON van 28 oktober

Datum

25 februari 2026

Onze referentie

IENW/BSK-2025/282016

Opgesteld door

DG Water en Bodem
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Zee

Aan

Minister

Bijlagen

9

2025. De aanvulling op de stukken naar aanleiding van het toetsingsadvies is eveneens schriftelijk gedeeld met het IDON.

- De stukken zijn alle behandeld in de CFL van 11 november 2025, maar de Kamerbrief is aangepast aan afspraken in het Coalitieakkoord van 30 januari dit jaar. De stukken worden parallel met de aanbieding aan u voor akkoord voorgelegd aan de minister van KGG, de minister van VRO, de minister van LVVN en de staatssecretaris van LVVN.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing

Bijlagen

Volgnr	Naam	Informatie
02	Bijlage 1 Oplegger bij de nota	Geeft kort de urgentie weer voor vaststelling nu en de afspraak uit de budgettaire tabel bij het Coalitieakkoord
03	Bijlage 2 Kasreeksen financiële werkgroep PH	Bevat de kostentabel zoals verwerkt in budgettaire tabel Coalitieakkoord
04	Aanbiedingsformulier RFL definitief PH PNZ	
05	Kamerbrief Partieel Herziene Programma Noordzee 2022-2027	
06	Bijlage 3 Partieel Herziene Programma Noordzee 2022-2027	
07	Bijlage 4 Partieel Herziene MS3 Programma van maatregelen, Bijlage bij Partieel Herziene Programma Noordzee 2022-2027	bevat één aanpassing conform de PH zelf.
08	Bijlage 5 Reactienota Partiële Herziening Noordzee 2022-2027	
09	Bijlage 6a Aanvulling PlanMER zandwinning Partiële Herziening PNZ 22-27	
10	Bijlage 6b Aanvulling planMER scheepvaartveiligheid PH PNZ 22-27	

Datum

25 februari 2026

Onze referentie

IENW/BSK-2025/282016

Opgesteld door

DG Water en Bodem
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Zee

Aan

Minister

Bijlagen

9